

786

פרוטוקול מס' 20/א

מישיבת ועדת העבודה
סיום ג', י"ז בתמוז תשס"ז - 26.6.56

חברי הוועדה:

נ כ ח ד :

- י. ג. אלטונג - ס"ס היו"ר
- ב. צ. הרמל
- א. כהן
- ח. טיגורי-כהן
- ט. קלמר
- א. דימלס
- י. דיפתין

מוזמנים:

- מר זרטהיים - מטעם משרד העבודה
- מר קובובי - " "
- מר טעל - " "

ח ס ר ד :

- ס. אולמרט
- ב. אידלסון
- י. בן-אהרן
- א. בקר
- ה. בדגד
- ע. גזברין
- א. וילנסקה

וזק הסכמים קיבוציים.

סדר-היום:

ס"ט היור"ר י. אלמוגי:

פוחח את הישיבה.
נמשיך את הדיון על הצעת חוק הסכמים
קיבוציים.

סעיף 24:

ח. סיגורי-כהן:
אם אנו מעוניינים בפחות זעזועים, עלינו
לסנוע אפשרויות של הפרת הסכמים קיבוציים,
ועל כן אני מציע לקבל את הסעיף כפי שהוא מוצע.

א. רימלט:

אם הסעיף יתקבל כפי שהוא ובהסכם הקיבוצי
לא תיקבע חובת תשלום פיצויים על הפרתו,
מה הן הטובציות במקרה של הפרת ההסכם?

אידוב כהן:

אני יכול להבין עמדה האומרת, כי רוצים
להעלות את ההסכם הקיבוצי לרמה של כבוד
ורצינות וקובעים חובת תשלום פיצויים במקרה של הפרתו, כמובן, הייתי אז
קובע פיצויים גדולים יותר כאשר בעל המפעל הוא המפר, כי אחריותו כיחיד
גדולה יותר מאשר אחריותו של גוף גדול, אבל אם העניין עוד לא בשל מבחינה
רדיקאלית, למה בכלל לנגוע בנקודה זו?

אני מציע לא לקבוע בעניין זה דבר, ואם
אחד הצדדים יחשוב כי נעשה לו עוול, יפנה בתביעה לבית המשפט, אם נכנים
לחוק סעיף השולל את האפשרות של קבלת פיצויים במקרה של הפרת הסכם, לא
רק שזה יהיה בלתי צודק וחד-צדדי, אלא יגרע מכל התקיפות שאנו רוצים
לשוות לחוק זה.

מר זרטהיים:

אם יתקבל הסעיף כפי שהוא ובהסכם הקיבוצי
לא יהיה סעיף המחייב תשלום פיצויים
במקרה של הפרתו, בית המשפט לא יוכל לתת פסק דין למתן פיצויים.
מאידך, אם נסחוק את הסעיף, אננו עלולים לנרדם לדרישות מוגזמות לתשלום
פיצויים.

ב.צ. הראל:

אינני רואה בהסכם הקיבוצי רק הסכם
ג'נרליסטי, זהו הסכם בכתב שכל טלה בו
מחייבת את שני הצדדים, ואם כי אינני חסיד של פיצויים בטובן קנסות,
אני חושב כי במקרה שנגרם נזק בגלל אי-טילוד הסכם קיבוצי שנחתם בכתב,
חייב הצד השני לפצות את בעל הנזק.

אשר לטענת מר זרטהיים שדבר זה יכול
להביא לדרישות מופרזות, הרי זה נתון לשיקול דעתם של היופטים, אני
גם לא מציע לקבוע בחוק, כי בכל מקרה של הפרת הסכם קיבוצי מוטלת
חובת פיצויים, כי אז יהיו מלכתחילה קשיים רבים בעריכת הסכמים.

אם נאשר את הסעיף, לא יהיה בכלל כל
ערך להסכמים הקיבוציים, ועל כן אני מציע למחוק את הסעיף, ולהשאיר
את העניין לשיקול דעתם של היופטים.

ס"ט היור"ר י. אלמוגי:

כל חוק בכל ארץ מתבסס על הרקע ול
הרגלי העם, נוהגיו ובסיוחיו הטבעיות,
אצלנו אין נוהג של הפרת הסכמי עבודה; בדרך-כלל, גם הפועלים וגם
נוחני העבודה נוהגים לסייד על הסכמי עבודה, רוב הסכסוכים שהיו וישנם

ע.ע.

הם בזמן עשיית ההסכם, מכאן הסעיף בדבר פיצויים על הפרת הסכם קיבוצי הוא מיותר.

אין גם להביא בענין זה דוגמאות ממדינות אחרות, מכיון שטבנה ארגון העובדים וארגון המעבידים אצלנו יזנה כאשר במדינות אחרות, אשר בהן יש בכל ענף איגוד מקצועי ארצי המאגד בתוכו את העובדים של אותו ענף, ורק הוא יכול לחתום על הסכם, והוא עושה זאת לאחר התייעצות בצוות של יועצים מיפטיים. אצלנו רוב ההסכמים יהיו הסכמים קיבוציים מיוחדים, ואם נקבע חובת תשלום פיצויים במקרה של הפרת הסכם, זה יחייב את הארגון הכולל לגבי כל הסכם עבודה, פירוש הדבר שועד עובדים לא יוכל לחתום על הסכם עבודה אלא לאחר שיקבל אישור מארגון העובדים הכללי, כך שכל חתימת הסכם תימשך זמן רב, עלולה גם להיות אי-הבנה בקשר להפרת הסכם, ואז במקום לעסוק בייצור יעסוק העובדים והמעבידים בערכאות.

משום כך, אני מציע למחוק את הפסקה האוסרת: "אלא במידה שיתחייב בהם במפורש בהסכם", כלומר, לא לקבוע אפשרות של תשלום פיצויים.

ס. קלמר:

אני מבין שארגון העובדים אינו זקוק לאפשרות של קבלת פיצויים במקרה של הפרת הסכם עבודה, כי יש לו כוח להכריח את נותן העבודה לקיים את ההסכם גם בלי האפשרות הזאת. אם נקבע מלכתחילה שאין לשלם פיצויים במקרה של הפרת הסכם עבודה, נעשה בזה עוול לנותן העבודה, ומשום כך אני מציע למחוק לגמרי את הסעיף.

א. רימלט:

לדברי חבר הכנסת אלמוגי שהחוקים הם משקע של נוהג ונסיון, דברים אלה יפים לגבי מדינות ותיקות ולא לגבי מדינת-ישראל.

אין כל ערך לקבוע חוק עם חובות, כאשר אין כל סנקציות על אי-מילויין. אשר לסענה שארגון העובדים אינו יכול להיות אחראי על כל הסכם שחותם ועד עובדים, האם לגבי כל שאר הדברים אפשר לסמוך על ועדי העובדים ורק בענין זה אי-אפשר לסמוך עליהם?

אני מציע למחוק לגמרי את הסעיף הזה ולסמוך על בתי המשפט, אם זהו הסכם ג'נטלמני, נמשיך בכסורה ולא נקבע כל חוק.

י. ריפתין:

לסראית ענין מתקבל על הדעת, שאם ישנו חוק הנותן תוקף משפטי להסכמים קיבוציים, צריך לראות כל הפרת הסכם כעבירה אזרחית ויש להטיל ענשים כטפלים, אולם מי שמתעניין קצת בנסיון של האיגודים המקצועיים בעולם נתקל בתופעה מעניינת, שדוקא לגבי שאלת החוזים הקולקטיביים יש יוצא מהכלל - זהו הניסיון במערב, וגם בחוקה הסובייטית ישנו טעיה קובע שהאיגודים המקצועיים אינם נושאים באחריות כספית על הפרת חוזה עבודה. מדובר כאן על דבה מיוחדת בסינו - על היחסים בין האיגוד המקצועי ונותן העבודה.

אני הייתי מרחיק לכת ואומר שהנוסח

המוצע אינו מספיק, אני משאיר לעצמי את הזכות לשקול אם לא כדאי להוסיף לפני המלים "ארגון עובדים" את המלים: "עובד", "קבוצת עובדים" ו"ועד עובדים".

ע.ע.

מ"מ היו"ר י. אלמוגי: אני מציע להשאיר את הטעיף לשיקול נוסף.

הוחלט לדחות את ההצבעה על טעיף 24.

טעיף 25:

ב.צ. הראל:

ישנן שתי דרכים לקביעת תנאי עבודה:
1. ע"י מו"מ בין שני הצדדים; 2. ע"י צו ממשלתי, אולם לא יתכן שב-80%-70 של המפעלים ייקבעו תנאי העבודה ע"י מו"מ בין שני הצדדים וב-20%-30 של המפעלים הם ייקבעו לפי צו ממשלתי. איננו יכולים להשוות את תנאי העבודה במפעלים השונים כל זמן שלא כולם הגיעו לאותה רמה של מכניזציה וייעול.

אם בכל זאת יתקבל הטעיף הנותן סמכות להרחיב הסכם קיבוצי, הייתי מציע להכניס בו כמה שינויים: קודם כל, חקופה ארוכה יותר בין סתן הצו לבין הפרטום על הכרונה להוציא צו; ושנית, מתן אפשרות של ערעור בפני בית דין לעניני עבודה. אחרת נגרום לסגירת מפעלים ולפיטורי עובדים.

אירוב כהן: התחרות חפשית והוגנת מחייבת שכל המפעלים יהיו בתנאים שווים, מצד שני, לא יכול להיות צו הרחבה על מפעל שתנאי עובדיו טובים יותר מאשר נקבע בהסכם הקיבוצי.

אם העובדים במפעל שאינור חתום על ההסכם הקיבוצי מרוצים מתנאי עבודתם ואינם שובתים, אין צורך בצו הרחבה, אם העובדים אינם מרוצים מתנאי העבודה - יש להם אפשרויות אחרות לתבוע תנאי עבודה טובים יותר.

י. ריפתין: המציאות היא זו שישנם, מצד אחד, פועלים בלתי מאורגנים, ומצד שני, מפעלים בלתי מאורגנים, יכולה להיות גם קנוניה בין נותני עבודה לעובדים על תנאי עבודה ירודים, כיחיד באיזורים נחשלים ובזמנים קשים. מפעלים כאלה משמשים מקור סכנה למפעלים אחרים וגם לציבור הפועלים.

בכל זאת, אם אנד עושים קפיצה כזאת וקובעים את האפשרות של הרחבת הסכם קיבוצי, הייתי נוטה שלפחות בשלב הראשון ייעשה הדבר מתוך הסכמה של הארגון היציב של העובדים, מצד אחד, והארגון היציב של המעבידים, מצד שני.

מ. קלמר: אני תומך בהצעת חבר הכנסת הראל להקים בתי דין מיוחדים לעניני עבודה, אולם עד שהם יקומו אין לנו אפשרות אחרת מאשר לקבוע שהשר הוא הקובע בענין זה, וכבר נאמר בהצעת החוק שעל השר להתיעץ במועצה, שבה יהיו מיוצגים גם נותני העבודה וגם העובדים.

הצעת חבר הכנסת ריפתין שצו ההרחבה ינתן בהסכמת שני הצדדים איננה פותרת דבר, כי הכדובר אינו באותם המפעלים שכבר חתמו על ההסכם, כי אם כאלה שלא חתמו עליו. אם נקבע את האפשרות של סתן צו הרחבה, זה יביא להתארגנות המפעלים שלא היו מאורגנים עד כה, משום כך, אני תומך בטעיף כפי שהוא מוצע.

מ"מ היו"ר י. אלמוגי: המשיך הדיון יתקיים בישיבה הבאה.

(הישיבה ננעלה בשעה 19.30)